

RP 321/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rätt för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland samt för deras familjemedlemmar att vistas i Finland till utgången av 2020

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om rätt för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland och för deras familjemedlemmar att vistas i Finland till utgången av 2020.

Regeringens EU-ministerutskott förordade den 25 januari 2019 inrikesministeriets förslag att bereda en speciallag för att förlänga uppehållsrätten i Finland för medborgare i Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland och för deras familjemedlemmar för viss tid. Lagen stiftas för den händelse att Förenade kungariket utträder ur Europeiska unionen utan att något utträdesavtal har förhandlats fram mellan unionen och Förenade kungariket, vilket skulle innebära att den unionsrättsliga grunden att vistas i Finland för medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar som vistas i Finland inte längre är i kraft.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, men börjar tillämpas samma dag som Förenade kungariket utträder ur Europeiska unionen utan utträdesavtal.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Europeiska unionens och dess medlemsstaters beredskap inför ett avtalslöst utträde	3
2.3 Bedömning av nuläget	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4.1 Konsekvenser för i Finland bosatta medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar	5
4.2 Ekonomiska konsekvenser	5
4.3 Konsekvenser för myndigheterna	5
4.4 Samhälleliga konsekvenser	6
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
DETALJMOTIVERING	7
1 LAGFÖRSLAG	7
2 IKRAFTTRÄDANDE	9
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	9
LAGFÖRSLAG	11
Lag om rätt för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland samt för deras familjemedlemmar att vistas i Finland till utgången av 2020	11

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland (nedan kallat Förenade kungariket) har fattat beslut om att utträda ur Europeiska unionen och har anmält detta i enlighet med fördraget i artikel 50 i fördraget om Europeiska unionen.

Europeiska unionen och Förenade kungariket har sedan maj 2017 förhandlat om ett utträdesavtal. Vid ett extra möte i Europeiska rådet den 25 november 2018 godkändes det samförstånd som nåtts om utträdesavtalet. Att en överenskommelse nås med Förenade kungarikets regering garanterar dock inte att Förenade kungariket kommer att ha ratificerat utträdesavtalet om utträde senast den 29 mars 2019.

I enlighet med de uppgifter som nu föreligger kommer Förenade kungariket den 30 mars 2019 att bli ett så kallat tredjeland och dess medborgare att bli tredjelandsmedborgare. Enligt vad som föreskrivs i 3 § 2 a-punkten i utlänningslagen (301/2004) avses med tredjelandsmedborgare personer som inte är medborgare i Europeiska unionens medlemsstater eller i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz. All unionens primär- och sekundärrätt upphör att gälla för Förenade kungariket från och med den tidpunkten, om inte något annat datum föreskrivs i ett ratificerat utträdesavtal eller Europeiska rådet i samförstånd med Förenade kungariket med enhällighet beslutar att fördragen ska sluta att gälla något annat datum.

Riskerna med ett avtalslöst utträde är stora. Om utträdet sker utan avtal innebär det att den juridiska ställningen och rättsliga grunden för vistelse i Finland ändras för medborgare i Förenade kungariket samt för deras familjemedlemmar.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelserna i 10 kap. i utlänningslagen tillämpas på unionsmedborgares inresa och vistelse i Finland. Bestämmelserna tillämpas således också på Förenade kungarikets medborgare, eftersom de är unionsmedborgare fram till det att Förenade kungariket utträder ur unionen, samt på deras familjemedlemmar.

I Finland bor och vistas ca 5 000 personer som är medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar. Förenade kungarikets medborgare är också unionsmedborgare fram till den 29 mars 2019. Efter detta blir de tredjelandsmedborgare, om Förenade kungarikets utträde ur unionen genomförs. För att de i egenskap av tredjelandsmedborgare ska få vistas i Finland krävs det att de ansöker om uppehållstillstånd av Migrationsverket innan Förenade kungariket blir ett tredjeland den 30 mars 2019. Ett uppehållstillstånd skulle ersätta den uppehållsrätt som baserar sig på registrering som gäller för EU-medborgare.

2.2 Europeiska unionens och dess medlemsstaters beredskap inför ett avtalslöst utträde

Kommissionen har samordnat medlemsstaternas beredskap inför ett avtalslöst utträde, men den har inte lagt fram några enhetliga beredskapsåtgärder för medlemsstaterna, t.ex. genom att föreslå unionslagstiftning i frågan. Kommissionen har emellertid redan den 13 november 2018 gett två rekommendationer gällande ett möjligt avtalslöst utträde. Kommissionen rekommenderar att den tid som Förenade kungarikets medborgare har vistats i en medlemsstat som unionsmedborgare ska beaktas när ett sådant uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare som beviljas efter en femårig vistelse övervägs för dem som tredjelandsmedbor-

gare. Kommissionen rekommenderar också att ansökningar om uppehållstillstånd ska få lämnas in redan innan utträdesdagen, även om vistelsen då grundar sig på unionsmedborgarskap.

Kommissionen har den 20 december 2018 rekommenderat att medlemsstaterna vid ett avtalslöst utträde som en nödlösning beviljar Förenade kungarikets medborgare temporär uppehållsrätt med gällande villkor fram till utgången av 2019. Medlemsstaterna bereder sig dock självständigt på ett avtalslöst utträde och sätten att bereda sig på detta varierar mellan medlemsstaterna. Antalet personer som är medborgare i Förenade kungariket och som vistas i medlemsstaterna varierar avsevärt, vilket också märks i medlemsstaternas beredskap exempelvis i längden på den så kallade övergångstiden. Spanien, där ca 300 000 medborgare i Förenade kungariket vistas, planerar att införa en tillfällig uppehållsrätt som skulle vara i två år från och med utträdesdagen. Särskilt många personer som är medborgare i Förenade kungariket vistas också i Frankrike (uppskattningsvis 150 000–200 000) och i Tyskland (ca 100 000), men dessa länder har inte ännu fattat beslut om övergångstidens längd. Portugal och Tjeckien planerar en övergångstid fram till utgången av 2020. Nederländerna (ca 45 000) antas iakta en övergångstid på 15 månader. Sverige (ca 20 000) och Polen planerar en övergångstid på ett år, Lettland en övergångstid fram till utgången av 2019 och Rumänien en övergångstid endast fram till utgången av september 2019.

2.3 Bedömning av nuläget

Det är lättare att uppfylla förutsättningarna för registrering av uppehållsrätt enligt direktivet om fri rörlighet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier) än att uppfylla förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare. Den mest avgörande skillnaden är uppfyllandet av försörjningsförutsättningen, eftersom medlemsstaterna inte får fastställa något belopp som de anser vara tillräckliga tillgångar, utan de måste ta hänsyn till den berörda personens personliga omständigheter. Vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd kan det av en tredjelandsmedborgare krävas utredning om ett visst eurobelopp som i Migrationsverkets anvisningar fastställs för den försörjningsnivå som krävs. I direktivet om fri rörlighet är också definitionen av familjemedlem en annan eftersom den även omfattar släktingar i rakt uppstigande led, medan man i fråga om uppehållstillstånd tillämpar begreppet kärnfamilj.

När det gäller fattade beslut visar statistiken att syftet med direktivet om fri rörlighet fungerar väl, eftersom avslagsbesluten proportionellt sett är färre i fråga om registreringar än i fråga om uppehållstillstånd. Enligt statistiken för 2018 fattades i fråga om Förenade kungarikets medborgare 627 positiva beslut om EU-registrering mot endast 40 negativa. Av de negativa besluten berodde en stor del på att sökanden inte reagerade på Migrationsverkets begäran om komplettering. Om medborgare i Förenade kungariket ansökte om uppehållstillstånd, skulle antalet avslagsbeslut sannolikt vara högre. I Finland vistas arbetslösa och pensionerade medborgare i Förenade kungariket och för dessa finns i utlänningslagen ingen separat tillståndskategori med stöd av vilken uppehållstillstånd kan beviljas. Sifferuppgifterna ger inte direkt information om hur prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd görs i ett enskilt fall, eftersom det inte finns några uppgifter om de bakomliggande individuella situationerna, exempelvis längden på vistelsen i landet, familjeförhållandena och tidigare sysselsättning.

När Förenade kungarikets medborgare blir tredjelandsmedborgare istället för att vara unionsmedborgare påverkas den sociala tryggheten. Den lagstiftning som gäller bosättningsbaserad social trygghet förutsätter laglig vistelse i Finland. För tredjelandsmedborgare innebär detta att de ska ha uppehållstillstånd. Kravet på uppehållstillstånd uppfylls också från och med inlämnandet av ansökan om uppehållstillstånd som görs i Finland, om uppehållstillstånd sedan beviljas. Om uppehållsrätten för Förenade kungarikets medborgare bestämdes enligt den gäl-

lande utlänningslagen, skulle det finnas risk att förmånerna dras in genast på utträdesdagen eller att förmånerna avbryts.

För utbetalning av arbetslöshetsförmåner krävs inte bara laglig vistelse utan också att en arbetslös arbetssökande är registrerad som arbetssökande. Enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) kan tredjelandsmedborgare registreras som arbetssökande endast om de har rätt att förvärvsarbeta med stöd av ett uppehållstillstånd. I fråga om arbetsmarknadsstöd finns det i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) dessutom en bestämmelse enligt vilken en person inte har rätt till arbetsmarknadsstöd om han eller hon har rätt att utföra förvärvsarbete med stöd av ett tillfälligt uppehållstillstånd.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att rätten för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland och för deras familjemedlemmar att vistas i Finland och vissa anknytande rättigheter ska fortsätta under den tid som anges i den föreslagna lagen, om Förenade kungariket utträder ur Europeiska unionen utan något utträdesavtal. Upphållsrätten inbegriper rätt till arbete och bedrivande av företagsverksamhet. Ett syfte är också att de medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar som omfattas av tillämpningsområdet för lagen ska uppfylla de villkor som i socialskyddslagstiftningen ställs upp för laglig vistelse och kunna registrera sig som arbetssökande. Eftersom propositionen endast gäller uppehållsrätt i Finland kan den inte utgöra grunden för sådan rätt till fri rörlighet i andra medlemsstater som Förenade kungarikets medborgare för närvarande har.

Enligt vad som föreslås säkerställer den föreslagna speciallagen att uppehållsrätten enligt 10 kap. i utlänningslagen fortsätter utan avbrott, om Förenade kungarikets medborgare blir tredjelandsmedborgare. Dessutom föreslås det att en person som omfattas av tillämpningsområdet för lagen fortfarande ska ha möjlighet att registrera sig som arbetslös arbetssökande.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för i Finland bosatta medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar

Genom lagförslaget säkerställs det att de i Finland bosatta ca 5 000 medborgarna i Förenade kungariket, som har registrerat sin vistelse i landet, och deras familjemedlemmar får fortsätta att vistas här en viss tid utan att behöva vidta några särskilda åtgärder. Det vore oskäligt att kräva att alla i Finland bosatta medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar i detta skede ska ansöka om uppehållstillstånd när den sannolika utträdesdagen är så nära förestående. Propositionen bidrar också till att minska den osäkerhet som många medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar känt i fråga om sin fortsatta vistelse i Finland.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har positiva konsekvenser för Migrationsverkets verksamhet dels för att verket inte behöver bereda sig på att ta emot över 5 000 ansökningar om uppehållstillstånd inom en mycket kort tid, dels för att verkets kundtjänstställen således inte överhoppas av arbete till följd av de biometriska kännetecknen som ska tas vid ansökan om uppehållstillstånd. Eftersom bio-

metriska kännetecken inte tas i samband med EU-registrering, ska de tas vid ansökan om uppehållstillstånd. Detsamma gäller även de arbets- och näringsbyråer som behandlar delbeslut för uppehållstillstånd för arbetstagare och närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, som behandlar delbeslut för uppehållstillstånd för företagare.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Med propositionen görs det möjligt för Förenade kungarikets medborgare som arbetar, är verksamma som företagare eller studerar i Finland att fortsätta med sin verksamhet utan avbrott. Detta är viktigt också för hela näringslivet inom vilken den kunniga arbetskraften får fortsätta sitt arbete.

5 Beredningen av propositionen

Regeringens EU-ministerutskott förordade den 25 januari 2019 inrikesministeriets förslag att bereda en speciallag för att förlänga uppehållsrätten i Finland för medborgare i Förenade kungariket för viss tid. Stiftandet av en lag brådskar och det behöver göras för den händelse att Förenade kungariket utträder ur Europeiska unionen den 30 mars 2019 utan att något utträdesavtal har förhandlats fram mellan unionen och Förenade kungariket.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Beredningen har gjorts med hörande av den arbetsgrupp bestående av representanter för alla ministerier och förvaltningsområden som samordnar beredskapen inför Förenade kungarikets avtalslösa utträde samt särskilt i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet.

Till följd av sakens brådskande natur har utlåtanden om propositionen inte begärts enligt det remissförfarande som normalt iaktas i lagberedningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

Lag om rätt för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland samt för deras familjemedlemmar att vistas i Finland till utgången av 2020

1 §. I 1 § föreskrivs det om lagens tillämpningsområde. Tillämpningen gäller medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar. Det skrivs inte in något datum i paragrafen för Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, eftersom utträdesdagen fortfarande kan bli en annan än den planerade. Detta innebär att lagen även lämpar sig för en situation där utträdesdagen senareläggs jämfört med det datum som för närvarande angetts för utträdet. Det väsentliga för att en medborgare i Förenade kungariket ska omfattas av lagens tillämpningsområde är att han eller hon har anlänt till Finland och registrerat sin uppehållsrätt på det sätt som anges i 10 kap. i utlänningslagen. Om personen i fråga anländer till Finland före utträdesdagen, ska registreringsansökan lämnas in innan Förenade kungariket har utträtt ur unionen. En ansökan om EU-registrering kan lämnas in elektroniskt i Migrationsverkets e-tjänst Enter Finland, och det är således möjligt att lämna in ansökan även efter tjänstetid. När Förenade kungariket har blivit ett tredjeland är det inte längre möjligt att ansöka om registrering, utan i detta fall blir det fråga om uppehållstillstånd som är avsett för medborgare i tredjeland.

En familjemedlem till en person som omfattas av tillämpningsområdet för lagen, även om denna familjemedlem är medborgare i Förenade kungariket, ansöker efter utträdesdagen om uppehållskort enligt 161 § i utlänningslagen. Det anges inte någon bestämd tid när uppehållskort ska sökas, eftersom det inte kan förutsättas att en familjemedlem anländer samma dag eller lämnar in en ansökan om uppehållskort samma dag.

En begränsning av tillämpningen av lagen till dem som registrerat sig innebär att de personer som inte har registrerat sin vistelse faller utanför lagens tillämpningsområde. I praktiken kan detta innebära att en person som i egenskap av EU-medborgare har fått permanent uppehållsrätt men aldrig har registrerat sin vistelse lämnas utanför lagens tillämpningsområde.

2 §. I 1 mom. föreskrivs i fråga om dem som omfattas av tillämpningsområdet för lagen vilka bestämmelser i 10 kap. i utlänningslagen som ska tillämpas på vistelse i landet. Det föreslås även att bestämmelserna om rättsskydd i utlänningslagens 13 kap. tillämpas. En medborgare i Förenade kungariket och hans eller hennes familjemedlem, som definieras i enlighet med bestämmelserna i 154 § i utlänningslagen, ska uppfylla de villkor som gäller allmän ordning och allmän säkerhet samt folkhälsa (156 och 156 a § i utlänningslagen). När det gäller dem som omfattas av tillämpningsområdet för lagen tillämpas 160 § och 161 d och e § i utlänningslagen vid sådana förändringar som anges i dessa paragrafer. Under den tid denna speciallag tillämpas samlas uppehållstid på ett sådant sätt att en person kan få permanent uppehållsrätt, medan bestämmelserna om ansökan om och beviljande av registrering och permanent registrering inte tillämpas. När Förenade kungariket har utträtt ur unionen är registreringar inte längre möjliga. Däremot beviljas familjemedlemmar fortfarande uppehållskort med stöd av 161 a § i utlänningslagen, om anknytningspersonen har registrerat sig före utträdet. Det föreslås även att utlänningslagens bestämmelser om återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållskort (165 §) och när en registrering av uppehållsrätten och när ett uppehållskort upphör att gälla (166 §) tillämpas. När det gäller avlägsnande ur landet och inreseförbud för dem som omfattas av tillämpningsområdet tillämpas bestämmelserna i 10 kap. i utlänningslagen. I fråga om behöriga myndigheter tillämpas 171 § i utlänningslagen och i fråga om missbruk av rättigheter 172 a § i utlänningslagen.

De bestämmelser som är väsentliga med avseende på arbete och företagsverksamhet för en person som omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen finns i 160 och 164 § i utlänningslagen. Den vars uppehållsrätt grundar sig på den föreslagna lagen föreslås ha en obegränsad rätt enligt 164 § i utlänningslagen att utföra förvärvsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare och att bedriva företagsverksamhet utan uppehållstillstånd för företagare. I 160 § i utlänningslagen finns dessutom bestämmelser om vissa situationer där en person som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare behåller ställningen som arbetstagare eller egenföretagare. Situationer av detta slag är t.ex. tillfällig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall eller arbetslöshet.

I 86 a och 86 b § i utlänningslagen föreskrivs om arbetsgivarens och en annan uppdragsgivares skyldigheter, till vilka det bl.a. hör att försäkra sig om att utländska arbetstagare har rätt att arbeta. I 86 a § 2 mom. i utlänningslagen föreskrivs att en arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa utan dröjsmål ska lämna arbets- och näringsbyrån den information och utredning och den försäkran som avses i 72 § samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningsnamn och det kollektivavtal som ska tillämpas. I 72 § i utlänningslagen föreskrivs vilka bilagor arbetsgivaren ska foga till ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Eftersom 86 a § 2 mom. i utlänningslagen i princip gäller situationer där det krävs uppehållstillstånd för arbetstagare, vilket personer som omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen inte behöver, är 86 a § 2 mom. i utlänningslagen inte avsett att bli tillämpat i sådana situationer som avses i den föreslagna lagen.

I 2 § 2 mom. föreskrivs att uppehållsrättigheter enligt speciallagen och andra eventuella rättigheter som följer av den lagen inte erhålls, om en registreringsansökan som har gjorts före utträdesdagen avslås genom ett lagakraftvunnet beslut.

Enligt det föreslagna 3 mom. jämföras de som omfattas av lagens tillämpningsområde med unionsmedborgare i enlighet med 2 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice (916/2012) och registreras som arbetssökande. Det att en person registreras som arbetssökande är en arbeidskraftspolitisk förutsättning för arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd. Tredjelandsmedborgare registreras som arbetssökande, om de har rätt att förvärvsarbete med stöd av ett beviljat uppehållstillstånd och om tillståndet inte är förenat med några begränsningar som gäller arbetsgivaren.

Enligt 2 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) har en person som inte är finsk medborgare inte rätt till arbetsmarknadsstöd, om han eller hon har rätt att förvärvsarbete på basis av ett tillfälligt uppehållstillstånd. Begränsningen gäller uttryckligen den ovan nämnda persongruppen, t.ex. arbetstagare i korta visstidsanställningar och utsända arbetstagare. Denna begränsning gäller inte dem som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, eftersom deras uppehållsrätt grundar sig på bestämmelsen i 2 § 1 mom. i den föreslagna lagen och på en fortsatt uppehållsrätt.

3 §. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt och gälla en viss tid till utgången av 2020. Lagen tillämpas dock först från och med den dag då Förenade kungariket har utträtt ur Europeiska unionen och Förenade kungariket har blivit ett tredjeland. Om utträdesdagen senarelaggs börjar tillämpningen av lagen senare. Om Förenade kungariket återtar sin ansökan om utträde eller om utträdesavtalet ratificeras, tillämpas lagen inte.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt och gälla en viss tid till utgången av 2020. Lagen tillämpas dock först från och med den dag då Förenade kungariket har utträtt ur Europeiska unionen utan utträdesavtal.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt grundlagens 9 § 4 mom. regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Kravet på bestämmelser i lag innebär förutom ett förbud mot diskriminering och godtycklighet även ett krav på att grunderna för beslutsfattande och beslutsförfarande ska regleras på ett sätt som garanterar individernas rättsskydd.

En medlemsstats utträde ur Europeiska unionen skulle vara en unik händelse som ingen tidigare har sett eller upplevt. Mellan Förenade kungariket och unionen har förts förhandlingar om ett avtal om ett kontrollerat utträde. Det finns dock inga garantier för att avtalet ratificeras förrän den sannolika dagen för utträdet är känd. Det finns således en mycket stor risk att utträdet sker utan avtal, vilket innebär att utträdet har stora verkningar för medborgare i Förenade kungariket som är bosatta i Finland och för deras familjemedlemmar samt för olika funktioner i samhället.

Om utträdet sker utan avtal upphör den rättsliga grunden för en fortsatt vistelse i Finland för medborgare i Förenade kungariket som är bosatta och har registrerat sin vistelse i landet och för deras familjemedlemmar. Utan nationella lagstiftningsåtgärder skulle i Finland bosatta medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar med mycket snabb varsel och under osäkerhet samt utan egen medverkan bli tvungna att organisera om hela sitt liv utan garantier för att vistelse, arbete, företagande, studier och familjeliv i Finland kommer att vara möjligt i fortsättningen.

Genom den lag som föreslås tryggas en förlängning av rättigheterna för medborgare i Förenade kungariket och deras familjemedlemmar för viss tid så att det inte blir ett avbrott i vistelsen i landet. Förslaget uppfyller kravet enligt 9 § 4 mom. i grundlagen på att deras ställning regleras genom lag. Den unika och exceptionella situationen talar för förslaget som inte kan anses strida mot jämlikt bemötande enligt 6 § i grundlagen i förhållande till övriga utlänningar, även med beaktande av att den lag som föreslås skulle vara i kraft en viss tid och i huvuddrag upprätthålla den nuvarande ställningen för personer som omfattas av lagens tillämpningsområde, inte berättiga till en bättre.

Genom en förlängd uppehållsrätt tryggas näringsfrihet och rätt till arbete enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Personer som omfattas av lagens tillämpningsområde har tidigare baserat på EU-medborgarskap haft rätt till arbete och näringsfrihet och därför är det motiverat att genom den lag som föreslås förlänga deras rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon har valt fritt.

Genom en förlängd uppehållsrätt tryggas också rätten till social trygghet. Var och en ska enligt 19 § 2 mom. i grundlagen genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Genom den lag som föreslås uppfylls kravet på laglig vistelse också vid tillämpningen av lagstiftning om social trygghet.

Det lagförslag som ingår i propositionen kan enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

RP 321/2018 rd

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om rätt för medborgare i Förenade kungariket som har registrerat sin vistelse i Finland samt för deras familjemedlemmar att vistas i Finland till utgången av 2020

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Denna lag tillämpas på sådana medborgare i Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland (Förenade kungariket) som har anlänt till Finland före Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen och som har registrerat sin rätt att vistas i Finland eller som har lämnat in en registreringsansökan till Migrationsverket före utträdet, och på deras familjemedlemmar.

2 §

På rätten att vistas i Finland för dem som enligt 1 § omfattas av tillämpningsområdet för denna lag tillämpas efter det utträde som avses i 1 § bestämmelserna i 154, 156, 156 a, 158 a, 160, 161, 161 a–161 g, 163–168, 168 a, 168 b, 170–172 och 172 a § samt 13 kap. i utlänningslagen (301/2004).

Om en i 1 § avsedd registreringsansökan avslås, upphör sökandens rätt att vistas i Finland när beslutet om avslag har vunnit laga kraft.

Den som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag jämställs med personer som avses i 2 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice (916/2012).

3 §

Denna lag träder i kraft den x x 2019 och gäller till och med den 31 december 2020.

Denna lag tillämpas från den dag då Förenade kungariket upphör att vara medlem av Europeiska unionen, om Förenade kungariket inte har ratificerat det med Europeiska unionen ingångna avtalet om utträde.

Helsingfors den 7 februari 2019

Statsminister

Juha Sipilä

Inrikesminister Kai Mykkänen